

This article grounds the development of informative-communicative model in the professional preparation of future teachers of the English language which provides logical transition of theoretically well-founded concept to practical activities. Laws and principles are analyzed which influence the effectiveness of the process of preparation of future teachers. Each component of the offered model of preparation and optimum directions of process of vocational training of experts are proved in the article.

Стаття надійшла до редакції 13.01.2010

УДК 378

*С.В. Рибін,
м. Харків, Україна*

ТВОРЧА АКЦІЯ «МАЙСТЕРНЯ 305»

Постановка проблеми. Творчі стосунки окремих особистостей та мистецьких організацій завжди мали місце в історії вітчизняного образотворчого мистецтва і, як правило, залишали позитивний слід і схвально сприймалася глядачами й критикою.

Якщо проаналізувати біографії видатних майстрів мистецтва, таких, наприклад, як О. Осмьоркін, який народився в Єлисаветграді (нині Кіровоград), відчутно помітно, що розквіт його таланту припадає на той час, коли відбувався тісний взаємозв'язок з однодумцями – членами творчого об'єднання «Бубновий валет», що функціонував на початку 10-х років у Москві.

Практика колективних виставок художніх угруповань має давні традиції, а намагання сучасних харківських художників підтримувати таку форму творчого спілкування саме на базі художньо-меморіального музею Осмьоркіна в Кіровограді, є красномовним фактом поваги до вітчизняної історії мистецтва і до її яскравих представників.

Метою статті є спроба висвітлити досвід взаємозв'язків творчих організацій міст Кіровограда і Харкова за сприянням мистецтвознавців художньо-меморіального музею О. Осмьоркіна та Харківської державної академії дизайну і мистецтв, а також проаналізувати вплив творчості і педагогічної діяльності О. Осмьоркіна на сучасний культурно-мистецький процес в Україні.

Аналіз останніх публікацій, а це, в першу чергу, видання, присвячені 255-річчю міста Кіровограда, фундаментальна праця авторського колективу під редакцією А.Ю. Нікіча «Осмьоркін» (1981 р.), альбом живописних та графічних творів Народного художника України Михайла Надеждіна та його дітей – Андрія й Оксани, свідчать про спадкоємність і зв'язок творчої постаті Осмьоркіна з сучасними мистецькими процесами в Україні.

Формулювання цілей статті. На прикладі творчої акції «Майстерня 305», яка відбулася у жовтні-листопаді 2009 року в місті Кіровограді, прослідити сучасний стан творчих осередків і культурно-просвітницьких закладів України.

Виклад основного матеріалу. 29 жовтня 2009 року в художньо-меморіальному музеї О.О. Осмьоркіна в Кіровограді відбулася значна культурно-мистецька подія: відкриття художньої виставки з несподіваною назвою «Майстерня 305». На виставці були представлені роботи трьох харківських художників: Сергія Новікова, Сергія Рибіна і Михайла Сватули.

Харківські художники представили кіровоградським глядачам живописні та графічні роботи у різних жанрах образотворчого мистецтва. С. Новіков продемонстрував

цикл живописних творів, присвячених 200-річчю від дня народження видатного російського (українського?) письменника М.В. Гоголя; С. Рибін, автор цієї статті, виставив десять графічних портретів своїх сучасників та одинадцять живописних робіт, присвячених півострову Крим; М. Сватула – пейзажі та натюрморти, виконані у техніці акварельного живопису, що оспівують красу природи й побуту українців.

Виставка ця відбулася за запрошенням дирекції художньо-меморіального музею Олександра Олександровича Осмьоркіна – видатного російського (українського?) художника, професора живопису, який свого часу народився в м. Єлисаветграді (нині Кіровоград). Назва виставки «Майстерня 305» відобразила ставлення авторів до власної студентської молодості, коли вони разом навчалися в Харківському художньо-промисловому інституті саме у майстерні № 305.

Під час відкриття та впродовж усієї експозиції, внаслідок обговорення та спілкування експонентів виставки з представниками міської художньо-творчої інтелігенції, мистецтвознавцями, з'ясувалося, що багато зримих та незримих історичних та культурно-мистецьких зв'язків поєднують Кіровоградщину та Харківщину, наслідком чого і стало відкриття згаданої виставки саме в кіровоградському музеї Осмьоркіна.

Творча доля та спадщина Осмьоркіна становить великий інтерес для дослідників мистецтва 10-30 років минулого сторіччя і має певний вплив, як уважає автор, на культурно-мистецькі події сьогодення і в Україні зокрема[1].

О.О. Осмьоркін народився 1892 року в родині землеміра, але його дядько з боку матері – Я.В. Паученко – був художником-архітектором, який, власне, і прищепив юнаку любов до мистецтва. Як згадував у своїй автобіографії Осмьоркін, «...Аргументація батька штовхала на шлях підготовки до «поважної» діяльності. «Бацила», що йшла від брата моєї матері, штовхала на шлях мистецтва. Людиною, що поселила її в мені, був архітектор-художник Я.В. Паученко, вихованець Московського Училища живопису, скульптури і архітектури. Мій дядько привіз з собою у провінційне місто стійку прихильність до живопису його ровесників (до К. Коровіна)...» [2, с.61].

Студентський і творчий шлях художника був непростим, але дуже цікавим і показовим з точки зору характерних для того часу бурхливих змін у суспільстві та мистецтві. «Я блукав в Петербурзі і в Києві як повз чужого для мене «Світа мистецтва» («Мира искусств» – прим. автора), так і повз прісного епігонства «передвижництва». У числі моїх педагогів не було П. Чистякова, за яким багато хто прямував довірливо та захоплено. Виняток на той час складав І. Машков, до якого я прагнув, коли був ще в Києві...» (2, с.61).

Осмьоркін недовго пробув у Київському художньому училищі. Як він сам згадував, «викладання в Києві викликало міцний опір. Це була здорова і вельми свідомо реакція супроти приземкуватого та напівремісничого академізму, що гасив пристрасть...» [2, с. 61].

Осмьоркін ще в молоді роки (1913 рік) залишив майже назавжди Україну, ставши відомим російським художником. «...У Москві я відразу потрапив до тієї художньої колії, в якій з боєм та шумним завзяттям торувала собі шлях колона московських «футуристів», живописців, поетів. Першим моїм знайомим у Москві був привабливий Георгій Богданович Якулов, зустрівся з Бурлюком, Татліним, Грищенком, Ларіоновим, Гончаровою, але вірним залишився «бубноволетівцям» [2, с. 62].

«Бубновий валет» – це група московських живописців, що створили на початку десятих років товариство, ядром якого були І. Машков, П. Кончаловський, А. Купрін, А. Лентулов, В. Рождественський, Р. Фальк. Це товариство існувало відносно не довгий час, тому що його лідери І. Машков П. Кончаловський уже 1915 року перейшли до «Світу мистецтва». Але й у 20-ті роки рух колишніх «бубнових валетів» не помер –

«бубнововалетівці» не припиняли спроб сумісних виступів і намагалися відродити в нових умовах самостійне об'єднання. Протягом довгих років продовжувалися товариські відносини між майстрами цього кола, до останніх своїх днів вони надавали один одному взаємну допомогу па підтримку. Група обростала учнями й послідовниками і, підбиваючи підсумки першого п'ятнадцятирічного радянського періоду в мистецтві, критика говорила про неї як про школу, що багата нащадками.

Дійсно, як відмічали пізніше критики, у мистецтві 10-20-х років важко знайти іншу течію, яку б можна було назвати школою, так, як її розумів Осмьоркін. А він говорив так: «...Я переконаний, що в мистецтві живопису все велике створено так званими школами (венетіанці, іспанці, голландці і тому подібні), і такі окремі майстри, як Рафаель, Тиціан, Веласкес та інші височіють не як окремі «генії-одиначки», а як ті, що увібрали в себе всі зусилля попередників».

Але в цьому контексті автора перш за все цікавить, як О.Осмьоркін прийшов до педагогічної діяльності. Цитата з «Автобіографії»: «...У тому ж 1918 році, згадую, в осінній день, у холодну майстерню, де я мешкав із покійним художником В. Чекригіним та іншими, увійшла незнайома мені жінка і заговорила про близькі мені художні питання зі свободою та обізнаністю, які могла мати людина, близька до мистецтва, і при тому одностудець».

Розмову свою жінка закінчила короткою пропозицією: «Петро Петрович запрошує Вас своїм асистентом у Перші державні вільні художні майстерні». «Незнайома» була донькою В. Сурикова і дружиною П. Кончаловського – Ольгою Василівною. (П.П. Кончаловський з його завжди сильним живописом був улюбленим моїм майстром з «Бубнового валету»). Я, звичайно, з радістю прийняв запрошення. ...Я із задоволенням згадую мою спільну роботу з Петром Петровичем, з яким до цього часу я не був знайомий.

Будувалася нова школа ентузіазмом утвердження нової живописної свідомості в російському мистецтві. Так я став педагогом і пропрацював з 1918 по 1930 рр. – дванадцять з половиною років, з різними перипетіями – асистентом, керівником, доцентом, професором у Перших і Других державних вільних художніх майстернях, Вхутемасі й Вхутеїні.

Вхутеїн, унаслідок багатьох болісних експериментів, був закритий і переведений у Ленінград. Тільки постановою від 23 квітня 1932 року (Постанова ЦК ВКП(б) «Про перебудову літературно-художніх організацій» – прим. автора) внесла ясність і визначила відродження нового художнього вузу.

1932 року я одержав від Наркомпросу, разом з іншими москвичами, запрошення працювати у реформованій Академії мистецтв. Моя стара любов до Ленінграду та знов відкриті можливості передати свій живописний досвід молоді переконали мене прийняти запрошення і знов зайнятися педагогікою. І я з великим захопленням керую індивідуальною майстернею Академії. Рисунок веде І.С. Наумов, видатний педагог тим, що сувора грамота рисунка (у нього) реалістична і позбавлена академічної абстрактності відверненої форми, чим грішила, по-моєму, стара Академія...» [2, с. 64].

О. Осмьоркін із захопленням викладав в Академії, залишивши про себе добру пам'ять на довгі роки. Він завжди протягом життя та педагогічної діяльності відстоював принцип індивідуальності навчально-творчої майстерні, індивідуального підходу до кожного студента – майбутнього художника, неповторної творчої особистості.

Для підтвердження цієї думки варто навести фрагмент спогадів про свого вчителя видатного російського художника Є. Моїсеєнка: «...О. Осмьоркіну як педагогу дано було, на мій погляд, найголовніше й найдорожче – бачити в кожному студентові художника, йому була притаманна здатність розпізнавати якості таланта, його індивідуальну забарвленість, його своєрідність, він розвивав ці здібності учня...Цінував у студентах прояв

індивідуальності, творчої самосвідомості, поважаючи підчас свою протилежність. Був толерантним. Я ніколи не чув, щоб він ганьбив когось...Осмьоркін очолював майстерню, яка різко відрізнялася від інших, скажімо, від майстерні Бродського, але я ніколи не чув від нього нічого поганого про неї, хоча студенти часто провокували його, очікуючи потрібні їм відповіді. Він завжди був на висоті...Ми любили його, більше того, ми обожавали його. Коли він приїжджав, для нас це було свято...» [2, с. 263-264].

Свідомством того, що добра пам'ять про Олександра Олександровича Осмьоркіна залишилася принаймні в інституті ім. І. Рєпіна в Ленінграді (сьогодні – Санкт-Петербург), є власні спогади автора і його колег з «Майстерні 305».

На початку та в середині 80-х років ХХ століття існувала дуже корисна й ефективна форма підвищення професійного рівня молодих викладачів художніх вищих навчальних закладів СРСР, яка відбувалася на факультеті підвищення кваліфікації (ФПК) при Інституті ім. І.Рєпіна в Ленінграді. Майже кожний молодий викладач вищого навчального закладу всього величезного Радянського Союзу мусив пройти чотиримісячні курси підвищення кваліфікації – і то були незабутні часи.

Слухачі курсів протягом майже семестру (з жовтня по січень та з лютого по червень) безпосередньо в Академії (неофіційна назва інституту) займалися академічним рисунком і живописом (скульптори – скульптурою), під керівництвом провідних професорів писали науково-методичні праці. Розкладом занять передбачалися також заняття з історії мистецтв, реставрації, відвідування всесвітньо відомих музеїв, парків, садиб; заняття проходили безпосередньо в залах і запасниках Ермітажу, Руського музею, науковій бібліотеці Академії мистецтв тощо.

Для провінційних молодих художників, таких, як ми, харків'ян та представників майже всіх національних республік, безпосереднє спілкування з провідними майстрами образотворчого мистецтва того часу – Б. Угаровим (на той час – ректор Інституту ім. І.Рєпіна й одночасно Президент Академії мистецтв СРСР), академіками А. Мильниковим, Є. Моїсеєнком, В. Орешниковим, В. Вітрогонським, М. Анікушиним (керівники провідних навчально-творчих майстерень), професорами О. Корольовим, П. Білоусовим, Пенем Варленом, М. Дев'ятовим, Б. Лавренком, І. Веселкіним і багатьма іншими – надало унікальну можливість підвищити свій професійний та педагогічний рівень і залишило незабутні враження на все життя.

При спілкуванні з нами ці вже досвідчені, поважні за віком особи часто-густо згадували своїх попередників – тих, у кого вони свого часу навчалися. Звичайно, що ми були представниками вже наступного покоління, але ці безпосередні, душевні спогади видатних майстрів про своїх улюблених учителів багато чого надавали нам, і ті, здавалось би, давно почивші вже люди, ставали перед нами ніби живі.

І, навіть через декілька десятиліть, вже зовсім інші, молоді студенти, які його навіть і бачити не могли, пропонували нам: «Пішли до «кафе Осмьоркіна» їсти морозиво!». На Великім проспекті Василевського острова і зараз існує кафе, назви його на цей час ніхто і не згадає, а все одно, для викладачів і студентів Академії це кафе – кафе Осмьоркіна!

Той же Є. Моїсеєнко згадував: «Наше спілкування не обмежувалося майстернею. Ми супроводжували його на вулицях, в музеях, ми ходили до нього в готель. Він нас слухав, все йому було цікаво...Йому було весело, він курих, брав до уваги. І нам було добре біля нього, і здавалось усе потрібним й важливим те, про що ми сперечалися...» [2, с.264]

Повертаючись до подій сьогодення, варто підкреслити, що думки Осмьоркіна про школу, про вплив його власної системи на виховання цілої плеяди видатних майстрів мистецтва не обмежуються його одночасною конкретною педагогічною діяльністю в Москві –

Всесоюзному державному художньому інституті ім. В. Сурикова та Всесоюзному державному художньому інституті ім. І. Рєпіна в Ленінграді. Праця видатного художника-педагога продовжується і відбивається в творчих та педагогічних досягненнях його учнів. Особливо, коли йдеться про низку майстрів, яких виховав Осмьоркін – таких, як А. Нікіч, С. Моїсеєнко, П. Крилов, І. Годлевський, І. Сошніков і багато-багато інших.

Але, і автор наполягає на цьому, збереження і розвиток школи будь-якого майстра залежить не тільки від його безпосередніх вихованців і однодумців. Внесок у збереження досягнень школи залежить ще й від культурно-просвітницької діяльності мистецтвознавців, критиків, працівників художніх галерей, музеїв, які вивчають і пропагують життя і творчість видатних художників, представників вищої художньої освіти.

Переконливий приклад цього – існування та діяльність художньо-меморіального музею О.О. Осмьоркіна в Кіровограді. Завдяки зусиллям ентузіастів, місцевої влади цей музей п'ятнадцять років тому розпочав свою роботу. Окрім того, що було відреставроване родову будівлю художника, яку спроектував Я. Паученко, був створений культурно-мистецький осередок, який не тільки зберігає нащадкам пам'ять про їх видатного земляка, але і певним чином розповсюджує здобутки вельми значної в історичному і культурному сенсі школи.

У приміщенні музею постійно відбуваються також і культурно-мистецькі заходи, які впливають на загальний культурний рівень мешканців міста, його молодого покоління, згуртовує професійних художників і місцеву інтелігенцію, а також залучають до своєї шляхетної справи представників інших міст України.

На початку березня 2009 року в приміщенні музею відбулася персональна виставка харківського художника-живописця Сергія Новікова. Він був запрошений керівництвом музею не тільки як цікавий художник з Харкова, а, мабуть, і того, що сам він народився в селищі Онуфріївка Кіровоградської області, в юності мешкав в м. Світловодську на Кіровоградщині. Це також є красномовним фактом небайдужості музейних працівників до творчої долі сучасних живописців – земляків уславленого професора О. Осмьоркіна.

Варто відзначити, що та весняна виставка С. Новікова справила добре враження на кіровоградських глядачів, місцевих художників та працівників музею. Тому й не дивно, що вже восени 2009 року і дирекція музею, і друзі-колеги Сергія Новікова з Харкова погодилися організувати разом з ним виставку під назвою «Майстерня 305», в якій би взяли участь його товариші з навчання по Харківському художньо-промислому інституті.

Цікаво, а це є факт, що саме постать О. Осмьоркіна як представника мистецтва 20-30 років (хоча він жив і творив майже до середини 50-х), завжди сприймалася у харківському вищому навчальному закладі з особливим почуттям симпатії і поваги. І це не випадково, тому що в інституті ще в 20-30-ті роки минулого століття викладали такі яскраві представники авангардного мистецтва, як М. Бойчук, І. Падалка, трохи пізніше – Борис Косарєв і Василь Єрмілов.

Треба додати до цього ж, що революційні події сімнадцятого року перетворили Харків на першу республіканську столицю, яка стала центром тяжіння авангардного мистецтва – футуристів, кубістів, конструктивістів, супрематистів, у тому числі й «бубнововалетців».

До цього дня в стінах Харківської державної академії дизайну і мистецтв, спадкоємниці і художнього училища, і Вільних художніх майстерень, і художнього, і художньо-промислового інституту, витає дух Михайла Бойчука, Василя Єрмілова, Бориса Косарєва, Дмитра Овчаренка та інших художників-новаторів того часу.

Ось це поєднання традиційної академічної школи, прищепленої випускниками пітерської школи, а, потім і їх учнями – художниками післявоєнного покоління – з творчими знахідками радянського авангарду 20-30-х років, які ретранслювалися в харківській

школі часів художньо-промислового інституту, вплинуло на багатьох харківських випускників і стало характерною рисою творчості С.Ф. Новікова і його колег, учасників виставки «Майстерня 305» у художньо-меморіальному музеї О. Осмьоркіна.

Особливістю мистецтва С. Новікова і його колег є, з одного боку, наявність в їх роботах неповторного індивідуального почерку, а з іншого – оригінальність, але з елементами легко впізнаних постмодерністських художніх стилів і прийомів.

Художники працюють у найрізноманітніших жанрах – пейзажі, портреті, жанровій картині й монументальному розписі. Вони абсолютно далекі від деформацій і трансформацій на площині полотна, характерних для ранніх кубістів (зокрема Осмьоркіна).

У роботах С. Новікова, С. Рибіна і М. Сватули чіткий, грамотний рисунок, раціональна композиційна побудова, свосередний колорит і гармонійна колірна гамма. Але й віднести мистецтво харківських художників до чистого реалізму (в усякому разі, в традиційному значенні) не можна, тому що всередині кожної їх роботи читається, а іноді й ховається підтекст. Підтекст цей зумовлений світосприйняттям художників і відтворенням свого внутрішнього світу через конструктивістські прийоми, прищеплені їм школою і сучасним для них соціально-культурним оточенням.

Колись, ще на початку 20-х, прихильники конструктивізму, висунувши задачу «конструювання» навколишнього середовища, що активно спрямовує життєві процеси, прагнули осмислити формоутворювальні можливості нової техніки, її логічних, доцільних конструкцій, а також естетичні можливості нових матеріалів. Розумілася тоді «техніка» в прямому, «індустріальному» значенні цього слова, а «новими» матеріалами для того часу були скло, метал (сталь і алюміній), дерево.

Зрозуміло, зараз, в епоху глобалізованого постіндустріального суспільства, конструктивізм виявляється як неоконструктивізм у формуванні нового високотехнологічного, у тому числі інформаційного простору, і, нарешті, виявляється також у пошуках естетичних можливостей різноманітних художніх матеріалів і живописної техніки.

Так і в живописних роботах С. Новікова і його колег можна спостерігати прийоми, які характерні для майстрів монументального мистецтва – певна «стінописність», деяка декоративність, що виявляється в стилізації і узагальненості форм, у чіткій акцентуації симетрії і асиметрії композиційних рішень, у «сконструйованому», а не в «списаному» з природи колірному рішенні тощо.

Тематика робіт авторів-учасників виставки «Майстерня 305» реалізується на основі натурних наглядів, зарисовок, етюдів, що інтерпретуються і формалізуються на полотнах як філософські роздуми, а, часто і як одкровення, що вимушує глядача брати активну участь в їх візуальному сприйнятті і розумінні.

Роботам С. Новікова і його друзів не властиві імпресіоністське «деренчання» повітря, «мерехтіння» світлотіні, «оптичне» змішування кольорів, або пуантелістичне накладення фарб і мазків. У виборі пейзажних мотивів переважають узагальнені ландшафтні образи, що передають, швидше не географічні або кліматичні, а образно-психологічні особливості сприйняття міської або сільської природи.

У портретах С. Новікова і С. Рибіна – не фотографічне або натуралістичне зображення того, хто позує, а якісь узагальнені образи осіб, які привертають художників пластичними і колірними характеристиками, в той же час підкреслюючи художній образ або тему, задуману ними. При цьому автори, завдяки переконливому рисунку, вишуканому живописному колориту й умовно-реалістичній композиції, переконують глядача в реальності

та достовірності зображення, хоча будь-хто легко розпізнає в цих сюжетах підведений романтичний ореол, а також прихований або явний підтекст.

Для авторського почерку С.Ф.Новікова характерна стримана, без зайвого експресіонізму й пафосу, живописна манера в поєднанні з досконалим знанням техніки й технології живопису. Як і майстри епохи Відродження, художник дуже часто використовує кольорові ґрунти, лєсування з дозованим вживанням ефектів пастозного письма. Усе це збагачує арсенал художніх засобів, якими оперує автор.

Майстерно виконані живописні акварелі Михайла Сватули привернули увагу кіровоградських глядачів, а головне, місцевих колег-художників, які надали високу оцінку професіоналізму автора.

Те, що роботи С.Новікова, С.Рибіна, М.Сватули несуть гуманістичний і оптимістичний початок, безперечно. Їх роботам характерний той позитивний естетичний ідеал, який відображає авторське бачення синтезу сучасного образотворчого мистецтва – класики й постмодернізму, традицій і новаторства.

Не можна не згадати і про надзвичайно приємну і корисну подію під час відкриття експозиції «Майстерні 305» – знайомство і спілкування харківських художників з Народним художником України, Головою Кіровоградської організації Національної спілки художників України Михайлом Надеждіним і його родиною.

Родина Надеждіних – це унікальне явище культурно-мистецького життя України і, зокрема, міста Кіровограда, і аналізуючи їх творчий доробок, не можна не помітити їх особистого ставлення до свого видатного земляка О. Осмьоркіна, а також позитивний вплив останнього на чудову мистецьку спадщину батька, сина Андрія і доньки Оксани.

Як писав про них відомий український мистецтвознавець, академік Олександр Федорук: «...У несподіваних знаках-бризках, сходженні часу, простору, відчутті настання моменту, або того, що ще не реалізоване і сплескує в океані думки, серед хаосу образів і символів творів Михайла, Андрія та Оксани Надеждіних постає перед нами спадкоємність шляхів мистецьких поколінь 1960-х та 1990-х рр., які немовби зійшлися сукупно, ствердили і продовжили традицію українського модернового мистецтва, започатковану в ХІХ – на початку ХХ ст., у новому світлі розкриваючи таїну загадкового українського національно-етнічного космосу...» [3].

Звичайно, що гідним продовженням акції «Майстерня 305» було би проведення у м. Харкові виставки творчих робіт або самого маєстро – Михайла Надеждіна, або разом – унікальної мистецької родини, як про це домовилися під час відкриття виставки харківські та кіровоградські художники.

Думається, що обмін виставками, спілкування та обговорення нагальних проблем сучасного образотворчого мистецтва – це не єдиний позитив таких акцій. Не зупинятися на досягнутому, продовжувати плідні взаємні творчі зв'язки – таку мету домовилися реалізовувати організатори і учасники «Майстерні 305». Є тверда впевненість, що подібні заходи мають сприяти підвищенню якості культурно-виховної роботи та художньо-естетичного виховання мешканців та молоді міст Кіровограда і Харкова.

Варто нагадати й те, що Рішенням обласної ради від 19 квітня 2005 року заснована Обласна премія у сфері образотворчого мистецтва та мистецтвознавства імені Олександра Осмьоркіна, якою відзначаються художники і мистецтвознавці, що досягли визначних успіхів у створенні яскравих мистецьких творів, вагомі мистецтвознавчі або історичні дослідження розвитку образотворчого мистецтва, а також за вагомий внесок у справу розбудови мистецької освіти Кіровоградщини. Це є свідомою великої шани і поваги з боку владних структур до свого видатного земляка, а також до тих, хто своїми творами оспівує рідну землю.

У цьому зв'язку не можна не висловити й щирі слова подяки заступникові Голови міста Кіровограда пану Миколі Миколайовичу Цуканову, який активно сприяв і допомагав у відкритті персональної виставки С. Новікова у березні та «Майстерні 305» у жовтні-листопаді 2009 року. Окрема подяка світловодському підприємцю Миколі Новікову, який виступив у якості куратора цих проєктів.

Вдячні учасники проєкту і начальнику відділу культури і туризму Кіровоградської міської ради пану Миколі Івановичу Барабулі, який підтримав проведення цих акцій і висловив найкращі побажання харківським художникам. За гостинність і добрі професійні стосунки вдячність харків'ян висловлена особисто Голові Кіровоградської обласної організації Національної спілки художників України, Народному художнику України пану Михайлу Надєждіну...

Ну, і нарешті, особлива подяка колективу художньо-меморіального музею О. Осмьоркіна на чолі з директоркою Черновою Вітою Василівною, а також головному зберігачу фондів Дячук Ірині Юхимівні, мистецтвознавцю і художнику Андрію Надєждіну за безпосередню організацію експозиції та створення прекрасної духовної атмосфери під час відкриття та проведення виставки.

Відчувається, що всі ці люди небайдужі до стану культурного життя славного Кіровограда, вони є патріотами свого міста та активними зберігачами його культурно-мистецької спадщини.

Висновки:

- Багато зримих та незримих історичних та культурно-мистецьких зв'язків об'єднує м. Кіровоград з Росією та Харківщиною, наочним свідомством чого стала мистецька акція «Майстерня 305», яка відбулася в кіровоградському художньо-меморіальному музеї О. Осмьоркіна.
- Історичний екскурс в історію міста Кіровограда надає можливість довести, що культурні та мистецькі зв'язки між Україною і Росією мають давнє коріння, що варто досліджувати й вивчати.
- Творча доля та спадщина О. Осмьоркіна уявляє собою великий інтерес для дослідників мистецтва 10–30-х років минулого століття і має певний вплив на сучасні культурно-мистецькі події в Україні.
- Збереження і досягнення школи будь-яких майстрів, у тому числі О. Осмьоркіна, залежить від культурно-просвітницької діяльності мистецтвознавців, критиків, працівників художніх галерей, музеїв, які вивчають і пропагують їх життя і творчість.
- Постає О. Осмьоркіна як представника мистецтва 10–30-х років минулого століття завжди сприймалася у харківському вищому художньому навчальному закладі з особливим почуттям симпатії та поваги.
- Особливістю мистецтва учасників проєкту «Майстерня 305» є, з одного боку, наявність в їх роботах індивідуального почерку, а з іншого, оригінальність, але з елементами легко впізнаних постмодерністських художніх стилів та прийомів.
- Родина Надєждіних – це унікальне явище культурно-мистецького життя України і, зокрема, міста Кіровограда.
- Заснована Кіровоградською обласною радою Обласна премія у сфері образотворчого мистецтва та мистецтвознавства імені Олександра Осмьоркіна – свідомство великої шани і поваги з боку владних структур до свого видатного земляка, а також до тих, хто своїми творами оспівує рідну землю.

Завершуючи свою статтю, автор підкреслює, що навіть невеличка за часом і обсягом мистецька акція «Майстерня 305», яку спільними зусиллями створили харків'яни разом з

колегами з Кіровограду, має стати прикладом на майбутнє як для художників-практиків, так і для теоретиків-мистецтвознавців з будь-якого регіону держави. Адже мета подібних заходів – взаємопізнання, консолідація та творча співпраця між мистецькими осередками України.

Список літератури: 1. Єлисаветград – Кіровоград – 1754-2009 / Ювілейне видання Кіровоградської обласної державної адміністрації – Кіровоград, 2009. – 24 с. 2. *Осмеркин* О. Размышления об искусстве. Письма. Критика. Воспоминания современников. / Сост., общая ред. А.Ю.Никича – Москва: Советский художник, 1981. – усл. п. л. 42. 3. Родина Надеждіних. Живопис. Графіка/ Упорядкування: А. Надеждін, О. Журавель – Київ, 2009 .

С.В. Рибін

ТВОРЧА АКЦІЯ «МАЙСТЕРНЯ 305»

У статті розглядаються питання взаємозв'язку між культурно-творчими постатями України і Росії, зокрема Харківщини та Кіровоградщини; вплив творчості О. Осмьоркіна на сучасний художній процес.

С.В. Рыбин

ТВОРЧЕСКАЯ АКЦИЯ «МАСТЕРСКАЯ 305»

В статье рассматриваются вопросы взаимосвязи культурно-творческих личностей Украины и России, Харьковщины и Кировоградщины, влияние творчества А. Осмеркина на современный художественный процесс.

S. Ribin

CREATIVE ACTION "WORKSHOP 305"

The questions, related to communication of cultural-creative personalities of Ukraine and Russia, Harkovshini and Kirovogradshini, are examined in the article, influence of creation A. Osmorcins on a modern artistic process.

Стаття надійшла до редакції 15.02.2010

УДК 378.14

*І.В. Синельник, В.А. Завора,
м. Харків, Україна*

ОРГАНІЗАЦІЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ З ВИКОРИСТАННЯМ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Постановка проблеми. Впровадження в навчально-виховний процес інноваційних технологій дозволяє зробити його більш ефективним, повніше розкрити здібності студента, допомогти йому подолати особисту невпевненість, навчити раціонально організувати